

In Nederland is het ree sinds 2002, door de invoering van de Flora- en faunawet, een wettelijk beschermde diersoort. Wat betekent dat voor het ree en de beheerder? De Flora- en faunawet is volstrekt helder. Als het op het ree aankomt, mogen we heel weinig en hebben beheerders te maken met artikel 2, 9 en 11. Artikel 2 betreft de zorgplicht. Een zorgplicht die voor alle wilde dieren geldt, dus ook voor reeën. Artikel 9 en 11 betreft de verboden. Het is verboden ze te doden, verwonden, vangen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9). Het is verboden hun vaste rust- en verblijfsplaatsen te beschadigen of te vernielen (artikel 11). Die situatie maakt het reeënbeheer in ons land uniek in Europa.

DOOR MARIEN GREEP

REEËNBEHEER IS

Ontheffingen van de verboden

De provincies zijn verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering daarvan. Gedeputeerde Staten is de mogelijkheid gegeven om op grond van Art. 68 ontheffing te verlenen voor het reguleren van de populatieomvang. Daarvoor zijn in de wet nadere voorwaarden gesteld.

Populatiebeheer wordt niet alleen gemotiveerd door schadehistorie ter plaatse en het omringende gebied, maar ook door kennis omtrent de relatie tussen de maximale populatieomvang en draagkracht van het terrein. Het is noodzakelijk om de omvang van de populaties reeën te reguleren om te verhinderen dat te grote populaties reeën ontstaan die schade kunnen veroorzaken. Verder is het van belang de omvang van populaties te reguleren uit oogpunt van dierenwelzijn. Dit hangt sterk samen met de draagkracht en het gebruik van het gebied. Omdat reeën, door ingrepen van de mens (barrières als rasters, infrastructuur, etcetera) beperkt zijn om vanuit een leefgebied te migreren, kan een te grote populatie leiden tot onder andere voedseltekorten en het welzijn van het ree aantasten. De maximale populatieomvang in relatie tot de draagkracht van een leefgebied, hangt daarnaast ook samen met de beheerdoelstelling van dat gebied. De beheerdoelstellingen zijn mede bepalend bij wel of niet ingrijpen. Daarnaast biedt de wet de mogelijkheid individuele dieren uit hun lijden te verlossen. Bijvoorbeeld bij aanrijdingen met reeën. Dit heeft dus niets te maken met populatiebeheer.

FBE, Faunabeheerplan

De taak van de FBE is het waarborgen van een planmatige aanpak van beheer onder andere door het opstellen van een Faunabeheerplan (Fbp), dat ter goedkeuring wordt aangeboden aan de provincie. Een Fbp beoogt een samenhangende aanpak van faunabeheer te bevorderen en dient gericht te zijn op en inzicht te geven in het duurzaam beheer van populaties reeën afgestemd op de draagkracht in het werkgebied van de FBE. Het plan dient ter onderbouwing van de noodzaak maatregelen te nemen waarvoor ontheffingen als gevolg van art. 68 worden vereist. **In het Faunabeheerplan moet dus de noodzaak van duurzaam populatiebeheer van reeën worden onderbouwd!** Aan die onderbouwing zijn voorwaarden gesteld. Omdat in enkele provincies is gebleken dat de onderbouwing voor de rechter onvoldoende is en aanleiding geeft om het beheer op te schorten of te beëindigen, heeft de VHR een richtlijn reeënparagraaf Faunabeheerplan gemaakt. Zie ook www.reewild.nl. De VHR verwacht dat hiermee opgestelde reeënparagrafen in de verschillende plannen beter worden onderbouwd waardoor het duurzaam beheer van reeënpopulaties gegarandeerd blijft.

Gegevens Faunabeheerplan

Art. 10 van het Faunabesluit geeft aan welke gegevens een Faunabeheerplan tenminste moet bevatten. Voor de FBE en de uitvoerders van het beheer zijn een aantal gegevens

IN NEDERLAND UNIEK

van groot belang zoals:

- Kwantitatieve gegevens van de populatie met inbegrip van de gegevens over de populatie in het betrokken gebied gedurende het gehele jaar
- Gewenste stand
- Beschrijving van voedselaanbod, de relatie tussen dit voedselaanbod en populatieomvang
- Een onderbouwde verwachting van de verwachte effectiviteit van noodzakelijk geachte maatregelen om de gewenste stand te bereiken

De hier genoemde punten hebben direct betrekking op de gegevens van de populatie en het leefgebied en moeten dus door de beheerders worden aangeleverd. Daarnaast zijn er nog meer voorwaarden die het plan moet bevatten.

Jaarrondtellingen

Van essentieel belang voor het opstellen en uitvoeren van de beheer- en werkplannen, is het verzamelen van gegevens van de aanwezige populatie reeën gedurende het gehele jaar. Dit moet worden gedaan volgens de zogenaamde jaarrondtellingen. Deze leveren de beheerder betrouwbare gegevens over populatie-samenstelling, leeftijdsopbouw en plaatsen waar reeën zich gedurende het gehele jaar bevinden. Op basis van deze gegevens worden de beheer-, en werkplannen gemaakt en uitgevoerd waarmee we de van te voren gestelde doelen willen bereiken.

Draagkracht

Om de gewenste stand te bepalen maken we als basis gebruik van de draagkrachtmethode volgens van Haaften. Deze methode gaat uit van het ree binnen het leefgebied en geeft een puntenclassificatie voor de aard en kwaliteit van de biotoop, het aanwezige voedsel en de dekking in het leefgebied. Hiermee wordt aangegeven hoeveel reeën er, per 100 hectare, zonder problemen kunnen leven. Waarbij het ree de beste conditie heeft die voor dat terreintype te verwachten is. Daarnaast moet rekening gehouden worden met factoren zoals gebruik van het gebied en recreatiedruk.

Trendtelling

Om iets te kunnen zeggen over de effecten van populatiebeheer maken we al jaren gebruik van de zogenaamde schemertellingen. Door deze tellingen ieder jaar op dezelfde wijze en op hetzelfde tijdstip uit te voeren, geven de telresultaten gedurende een reeks van jaren een trend te zien in de populatieontwikkeling. Het is algemeen bekend en bewezen dat exacte aantallen reeën in een leefgebied niet vast te stellen zijn, ook niet met schemertellingen. Op 7 november 2007 is door de KNJV en de VHR een Leidraad voor het beheer van Reeën uitgegeven om een uniforme aanpak van het beheer van reeën te ondersteunen. Hierin staat dat met deze manier van tellen een indruk wordt verkregen van het minimum aantal aanwezige reeën (MNA). De MNA, uitgezet over meerdere jaren, ►



▶ geeft een beeld van de populatie-omvang: neemt de populatie toe, blijft deze gelijk of is er een dalende tendens? We spreken dan van een zogenaamde trendtelling.

Omdat gebleken is dat WBE's deze schemertellingen niet meer op een uniforme wijze uitvoeren en beheerders vooral proberen zoveel mogelijk reeën te tellen tijdens die telmomenten en zo het 'aantal reeën' in hun veld vast willen stellen, heeft de VHR, in overleg met het GAN, opnieuw een telprotocol opgesteld voor deze trendtellingen. Zie ook onze website www.reewild.nl.

Aanrijdingen

Met een geschat aantal van 10.000 reeën per jaar zijn aanrijdingen een van de voornaamste redenen voor populatiebeheer. Het is wetenschappelijk aangetoond dat er een relatie is tussen het aantal reeën en de hoeveelheid aanrijdingen. Het landelijk en uniform verzamelen van gegevens van deze aanrijdingen moet een hoge prioriteit krijgen. De Stichting Wildaanrijdingen Nederland is opgericht om dit proces te versnellen.

Afschot

Het aantal te reguleren reeën van een populatie, afschot dus, moet niet afhankelijk zijn van 'berekende' aanwas gebaseerd op 'getelde' aantallen, maar van factoren zoals:

- De berekende doelstand
- Het werkelijk gerealiseerde afschot van de laatste jaren dat immers plaats heeft gevonden om die doelstand te bereiken
- De gegevens uit de jaarrondtellingen
- Gegevens van de aanrijdingen, schadegegevens, enzovoort

Om te kunnen beoordelen of we door populatiebeheer (afschot) het gestelde doel bereiken gebruiken we onder andere de groeitrend van populaties. Deze worden berekend op basis van de jaarlijkse gegevens over aanrijdingen, trendtellingen en afschotcijfers.

Voor het opslaan en gebruik van de door beheerders verzamelde en ingevoerde gegevens maken we gebruik van het Fauna Registratie Systeem.

Wij adviseren en verwachten dat alle reeënbeheerders gebruik maken van het Telprotocol VHR 2014. Alleen op deze manier hebben we gevalideerde gegevens om nut en noodzaak van het reeënbeheer te onderbouwen. Dat is goed voor het ree en ook voor u als beheerder.